

МОТИВИ

към проект на Правилник за изменение и допълнение на Правилника за организацията на работа и дейността на Център за асистирана репродукция

Причина за предложената промяна в Правилника за организацията на работа и дейността на Център за асистирана репродукция (Правилника) е необходимостта от актуализиране размера на заплащаните от Центъра за асистирана репродукция финансови средства за дейности по асистирана репродукция.

Размерът на отпусканата парична сума е определен в Правилника през 2009 година с обнародването на нормативния акт и съответства на първоначалния обхват на финансираните дейности, като размерът е до 5000 лв. и включва средства за провеждане на медицински изследвания, ин витро процедура и за лекарствени продукти.

През 2018 г. с разширяване обхвата на дейностите по асистирана репродукция, които се финансират от Центъра за асистирана репродукция (ЦАР), освен сумата до 5000 лв. за конкретно посочени дейности, са определени различни суми и за други дейности, като например: не повече от 500 лв. при трансфер на размразени ембриони; не повече от 2500 лв. по заявление за запазване на фертилните възможности и др.

От горното е видно, че размерите на тези определени суми за финансиране от ЦАР не са осъвременени в съответствие с инфлационните процеси в страната (а и в света) през последните години и не отразяват поскъпването във всички сфери на икономиката на страната ни.

Същевременно съгласно разпоредбата на чл. 1, ал. 5, т. 3.3 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г. по централния бюджет за изпълнение на политики в област „Здравеопазване“ са одобрени средства в размер на 2 000 000 лв. за организационно и финансово подпомагане на български граждани за извършване на дейности по асистирана репродукция при лица с безплодие, лечимо преди всичко с методите на асистиран репродуктивни техники. С цел гарантиране на устойчивост при изпълнение на политиката насочена към финансово подпомагане на български граждани за извършване на дейности по асистирана репродукция при лица с безплодие, лечимо преди всичко с методите на асистиран репродуктивни техники за 2024 г. и 2025 г. са предвидени средства в размер на 4 000 000 лв. годишно за посочените дейности.

С оглед използване на средствата планирани в чл. 1, ал. 5, т. 3.3 от Закон за държавния бюджет на Република България за 2023 г. за организационно и финансово подпомагане на български граждани за извършване на дейности по асистирана репродукция при лица с безплодие, лечимо преди всичко с методите на асистиран

репродуктивни техники, следва да се предприемат действия за промяна на нормативната уредба свързана с размера на отпусканата парична сума за подпомагане на дейностите по асистирана репродукция регламентирани в чл. 34 и чл. 38 от ПОРДЦАР.

Целта на настоящата нормативна промяна, както е посочено по-горе, е да се актуализира размерът на отпусканите парични суми за отделните дейности по асистирана репродукция, финансирани от ЦАР.

Конкретно предложеното увеличение на всички посочени в Правилника парични суми, отпускани за дейности по асистирана репродукция, е 20% от настоящата им стойност, като е важно да отбележим, че това не са фиксирани суми, а такива, до които може да се заплаща за точно определен обхват на тези дейности и реално изплатената сума може да е по-малка от посочения в Правилника максимален размер.

Мотивите за предложението конкретната стойност на увеличение да е 20% спрямо сега определените максимални стойности на финансиране, са свързани, от една страна, със становището на Българската асоциация по стерилитет и репродуктивно здраве (БАСРЗ), а от друга – с анализа на цените на отделните съставни елементи от различните видове процедури, финансирани от ЦАР и на техния ръст.

Така например БАСРЗ предлага да се увеличат средствата за публично финансиране на дейностите по асистирана репродукция, заплащани от ЦАР с поне 20%. Единият аргумент за това предложение е ръстът на цените на консумативите, които се влагат в дейностите по асистирана репродукция, установен по данни от фактурите. Посочени са няколко конкретни примера за осреднен ръст на цените на консумативите в периода 2011 – 2021 г.:

- специализирани среди за криоконсервация - +13%;
- игли за фоликуларна пункция - +18%;
- катетри за ембриотрансфер – +25%;
- специализирани среди за обработка на гаметите, оплождане и култивиране на ембриони - +27%;
- оборудване, газови филтри и лабораторни инструменти с кратък срок на експлоатация - +40%;
- специализирани пипети за микроманипулации на гаметите и ембриони - +42%;
- специализирани лабораторни консумативи за еднократна употреба - +96% и др.

Нарастването само на тази част (за консумативи) от разходите в абсолютна стойност, по мнение на БАСРЗ, е от 1200 лв. на 1650 лв. средно за процедура или с около 37%.

Подробният анализ, представен от ЦАР още през 2022 година, се базира на ръста на изплатените финансови средства на лечебните заведения за дейностите по асистирана репродукция, който от своя страна отразява именно нарастването на цените на всички вложени в тези дейности консумативи и лекарствени продукти. Наред с многобройните цифри и изчисления, които касаят всяка една от финансираните дейности по асистирана репродукция, в анализа на ЦАР са представени изводите, до които се стига, а именно:

- ✓ необходими са допълнително около 2 700 000 лв. годишно за процедурите по асистирана репродукция с контролирана овариална хиперстимулация, на база финансиране на броя случаи от 2021 г.;
- ✓ за осигуряване на трансферите на замразени ембриони, допълнителните разходи се изчисляват на над 180 000 лв. годишно, предвид финансираните през 2021 г. брой случаи;
- ✓ допълнителните средства, необходими за финансирането на процедури на спонтанен цикъл се изчисляват на над 270 000 лв. годишно, предвид финансираните през 2021 г. брой случаи;
- ✓ за запазване на фертилните способности, допълнителните средства на годишна база се изчисляват на 1 650 лв., на база отчетените случаи през 2021г.

От горните разчети следва изводът, че ежегодно ще бъдат необходими допълнително минимум по около 3 200 000 лева за дейностите по асистирана репродукция, на което съответстват и определените суми за допълнително финансиране на тези дейности в Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г. – одобрени средства в размер на 2 000 000 лв. до края на 2023 г. и предвидени средства в размер на 4 000 000 лв. годишно за посочените дейности от 2024 г.

Очакваният резултат от нормативната промяна е оптималното заплащане на тези дейности на лечебните заведения, които те осъществяват по договор с ЦАР, така че финансовите средства да покриват разходите за посочените в Правилника дейности и лечебните заведения да не търпят финансова загуба. Съпътстващ ефект от тази промяна е лицата, нуждаещи се от това финансово подпомагане, да получат оптимален достъп до съответните лечебни заведения по асистирана репродукция, без скрита принуда да доплащат недостигащата финансова част.

Анализът за съответствието с европейското право установява, че обществените отношения, предмет на този проект, не са регламентирани в европейското законодателство. Уредбата на обществените отношения, предмет на проекта, е въпрос на национално решение и е от компетентността на отделените държави-членки. Това

произтича от разпоредбата на чл. 168, пар. 7 от Договора за функциониране на Европейския съюз, която предвижда изключителна компетентност на държавите-членки по определяне на здравната им политика и организирането и предоставянето на здравни услуги и медицински грижи. Независимо от това, за да сме максимално мотивирани, в настоящите мотиви са предоставени данни относно националните правила на редица държави членки на ЕС.

С проекта не се създават нови регулаторни режими и не се засягат съществуващи режими. Проектът няма да окаже въздействие върху административната тежест за физическите и юридическите лица.

Предвид необходимостта да се усвоят одобрените със Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г. средства в размер на 2 000 000 лв. до края на 2023 г. за дейности по асистирана репродукция, финансирани от ЦАР и поради факта, че остава само едно календарно тримесечие за тази цел, проектът на Правилник за изменение и допълнение на Правилника за организацията на работа и дейността на Център за асистирана репродукция се публикува на сайта на Министерство на здравеопазването и Портала за обществени консултации за срок до 14 дни.